

Numărul de înregistrare Codul agentului constatator Seria
Nr.**PROCES - VERBAL CU PRIVIRE LA CONTRAVENȚIE**

1. Data încheierii:, ora Locul încheierii

2. **Agentul constatator:** Calitatea
Numele prenumele Denumirea autorității pe care o reprezintă

Adresa juridică

3. **Persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional:**3.1 **Persoana fizică:** Numele prenumele Data nașterii

cetățenia sexul ocupația

Identificat prin seria numărul

eliberat de la IDNP

Reședința

Domiciliul

3.2 **Persoana juridică:** Denumirea sediul IDNO

Reprezentantul

4. **Locul săvârșirii:**5. **Timpul săvârșirii:** ziua luna anul ora sau perioada săvârșirii6. **Fapta contravențională:**

cauzând paguba

ignorând prevederile

prin ce a comis o contravenție, prevăzută de art. Cod contravențional al Republicii Moldova

7. **Corpuri delictive:**8. **Părintele/reprezentantul legal/apărătorul:**9. **Interpret/traducător:** am făcut cunoștință cu prevederile art. 312 din Codul penal
semnătura10. **Mijloace tehnice,** inclusiv din categoria celor certificate, omologate și verificate metrologic:11. **Anexe:**12. **Obiecțiile și probele persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional:**13. **Obiecțiile și probele victimei:**14. **Procesul-verbal a fost încheiat în**15. **Martor asistent:****16. DECIZIA AGENTULUI CONSTATATOR (se specifică)**

I. De sancționare Sancțiunea principală: Sancțiunea complementară: Data aplicării ora Puncte de penalizare acumulate inițial: <input type="text"/> Total puncte de penalizare acumulate: <input type="text"/>	III. De remitere a cauzei funcționarului abilitat sa examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator, sau autorității competente să soluționeze cauza contravențională, ori în instanța de judecată Temei: Destinatar: <small>datele: autorității din care face parte funcționarul abilitat/autorității competente/instanței de judecată</small> Adresa: Cu recomandarea:
II. De încetare a procesului contravențional <small>se indică cauzele care înlătură caracterul contravențional al faptei</small>	

Contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sînt de acord cu decizia agentului constatator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de Codul contravențional, sînt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale. Termenul de contestare a deciziei agentului constatator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmînării copii de pe decizia respectivă în condițiile art. 447¹ alin. (8).

Contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale.

17. Amenda poate fi achitată în numerar sau transfer bancar prin intermediul oricăror bănci persoane juridice din Republica Moldova, sucursale sau reprezentanțe ale acestora, precum și terminale de plată în numerar la contul bancar

18. **Recunosc săvârșirea contravenției și accept sancțiunea stabilită fapt pentru ce semnez:**

semnătura persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional

19. Mi s-au adus inițial la cunoștință drepturile și obligațiile prevăzute de art. art. 34, 378, 384, 387 și 448 Cod contravențional, specificate pe verso, am luat cunoștință cu conținutul procesului-verbal, cu mărimea amenzii prevăzute pentru contravenția respectivă în cazul convenirii asupra acordului de colaborare, cu decizia agentului constatator și am primit copia procesului-verbal, pentru ce semnez:

semnătura persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional

20. **SEMNĂTURA**
agent constatator victimă părintele/reprezentantul legal/apărătorul persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional martor

În atenția persoanei în a cărei privință a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție

(Legea nr. 218-XVI din 24.10.2008, în vigoare din 31.05.2009)

Articolul 384. Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional

(2) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul:

- la apărare;
 - să cunoască fapta imputată;
 - să fie asigurată, în cel mult 3 ore de la reținere, cu un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat dacă fapta este pasibilă de sancțiunea arestului contravențional;
 - să anunțe, în cazul reținerii, în termen de 0 oră din momentul reținerii, prin autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională, două persoane, la alegerea sa, despre faptul și locul reținerii;
 - să primească informație scrisă și explicarea drepturilor sale expuse în prezentul articol, inclusiv a dreptului de a tăcea și de a nu mărturisii împotriva sa, împotriva rudelor sale apropiate, a soțului/soției, logodnicului/logodnicei, precum și de a nu-și recunoaște vinovăția;
 - să fie audiată în prezența apărătorului dacă acceptă sau cere să fie audiată;
 - să aibă întrevederi cu apărătorul în condiții confidențiale, fără limitarea numărului și duratei întrevederilor;
 - să ia cunoștință de materialele din dosar și să i se elibereze, la cerere, în cel mult 24 de ore, copii de pe procesul-verbal;
 - să prezinte probe;
 - să formuleze cereri;
 - să conteste decizia asupra cauzei;
 - să recunoască total sau parțial vinovăția în comiterea faptei ce i se impută;
 - să ceară recuzarea reprezentantului autorității competente să aplice sancțiunea, expertului, interpretului, traducătorului, grefierului;
 - să solicite audierea martorilor;
 - să facă obiecții împotriva acțiunilor agentului constator și să ceară consemnarea obiecțiilor sale în procesul-verbal;
 - să ia cunoștință de procesul-verbal încheiat de agentul constator, să facă obiecții asupra corectitudinii lui, să ceară completarea lui cu circumstanțele care, în opinia sa, trebuie să fie consemnate;
 - să se implice cu victima în condițiile prevăzute de prezentul cod;
 - să fie informat de agentul constator despre toate hotărârile ce se referă la drepturile și interesele sale, să primească, la cerere, copii de pe aceste hotărâri;
 - să atace, în modul stabilit de lege, acțiunile și deciziile autorității competente să soluționeze cauza contravențională, inclusiv hotărârea judecătorească;
 - să retragă orice plingere depusă personal sau de apărător în interesele sale;
 - să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.
- (3) Realizarea de către persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional a drepturilor sale ori renunțarea la realizarea acestor drepturi nu poate fi interpretată în detrimentul persoanei și nu poate avea consecințe nefavorabile pentru ea.
- (3) Dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.
- (4) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional este obligată:
- să se prezinte la citirea autorității competente să soluționeze cauza contravențională;
 - să accepte, la cererea autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, examinarea și percheziția sa corporală;
 - să accepte necondiționat, la cererea autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, testarea alcoolică, examenul medical, dactiloscopia, prelevarea de sînge și de secreții ale corpului pentru analiză;
 - să fie supusă expertizei judiciare, la cererea agentului constator competent sau a instanței;
 - să se supună dispozițiilor legale ale agentului constator și ale președintelui ședinței de judecată;
 - să respecte ordinea în ședința de judecată și să nu părăsească sala de ședințe fără învoirea dată de președintele ședinței.
- (5) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are și alte drepturi și obligații prevăzute de prezentul cod.
- (6) În conformitate cu prevederile prezentului cod, drepturile minorului se realizează și de reprezentantul lui legal. Procesul contravențional se aplică în mod corespunzător prevederile Codului de procedură penală cu privire la drepturile și obligațiile reprezentantului legal al minorului.

Articolul 34. Amendă

- Amenda este o sancțiune pecuniară, care se aplică în cazurile și în limitele prevăzute de prezentul cod. Amendă se stabilește în unități convenționale. O unitate convențională este egală cu 50 lei.
- Amenda se aplică persoanelor fizice de la una la 500 de unități convenționale, iar persoanelor cu funcție de răspundere – de la 10 la 1500 de unități convenționale.
- Amenda se aplică persoanelor juridice în limitele stabilite de articolul din partea specială a cărții întâi a prezentului cod, după caz:
 - amendă de la 10 la 1500 de unități convenționale;
 - amendă în mărimea valorii produsului, serviciului respectiv care constituie obiectul contravenției, dar nu mai puțin de valoarea limitei maxime în unități convenționale, în cazul în care acest fapt este prevăzut expres de norma materială din partea specială a cărții întâi.
- Comiterea repetată de către persoana juridică, în decursul unui an, a încălcărilor specificate în partea specială a cărții întâi a prezentului cod se sancționează cu amendă în mărime dublă din suma amenzii în valoarea limitei maxime, indicată în partea specială a cărții întâi.
- Comiterea de către persoana juridică a treia oară și mai mult, în decursul unui an, a încălcărilor specificate în partea specială a cărții întâi a prezentului cod se sancționează cu amendă în mărime triplă din suma amenzii în valoarea limitei maxime, indicată în partea specială a cărții întâi.
- Amenda se achită de către convenient în mod benevol în termen de 30 de zile de la data stabilirii acesteia.
- Amenzile aplicate pentru săvârșirea contravențiilor se virează în bugetul de stat, cu excepția celor prevăzute la alin. (2)¹–(2)².
- Amenzile aplicate de către comisia administrativă de pe lângă autoritatea publică locală executivă pentru contravențiile prevăzute la art. 398 se virează în bugetul local respectiv.
- Amenzile aplicate de către organele Serviciului Fiscal de Stat pentru contravențiile prevăzute la art. 263 alin. (2) se virează în bugetul asigurărilor sociale de stat.
- Amenzile aplicate pentru săvârșirea contravențiilor prevăzute la art. 404 se virează în bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare.
- Amenzile aplicate de către Compania Națională de Asigurări în Medicină pentru săvârșirea contravențiilor prevăzute la art. 413 se virează în bugetul fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală.
- Contravențional este în drept să achite jumătate din amendă stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale. În acest caz se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral, cu excepția cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale și convenientul nu și-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă asupra cauzei contravenționale, pînă la cercetarea judecătorească.
- Evidența executării sancțiunilor amenzilor se ține în Registrul debitorilor. Conținutul Registrului debitorilor, modul de ținere a acestuia și modul de evidență a executării sancțiunilor amenzilor se reglementează de către Guvern.
- Dacă persoana fizică sau juridică nu a achitat amendă în decursul a 30 de zile de la data stabilirii acesteia, se va proceda conform reglementărilor Codului de executare. În cazul în care achitarea amenzii nu este posibilă din cauza lipsei ori a insuficienței bunurilor sau din cauza eschivării cu rea-voință a convenientului de la achitarea acesteia, instanța de judecată poate înlocui suma neachitată a amenzii, după caz, cu:
 - amendă în mărime dublă, care însă nu poate depăși limita maximă a sancțiunii cu amendă prevăzută de norma materială contravențională sau de prezentul articol;
 - privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an;
 - muncă neremunerată în folosul comunității, calculindu-se o oră de muncă pentru o unitate convențională, durata muncii fiind de cel mult 60 de ore;
 - arest contravențional, calculindu-se o zi de arest pentru 2 unități convenționale, durata arestului fiind de cel mult 30 de zile. În acest caz, se va ține cont de restricțiile prevăzute la art.38 alin.(4).
- În cazurile prevăzute la alin. (4), suma neachitată a amenzii stabilite pentru contravențiile prevăzute la art. 228–245 poate fi înlocuită cu privarea de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de la 6 luni la un an.
- Pentru situațiile enumerate la alin.(4) lit.a), c) și d), privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an poate fi aplicată ca sancțiune complementară.
- În cazurile prevăzute la alin. (4), suma neachitată a amenzii stabilite persoanei juridice poate fi înlocuită cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.
- Amenda se înlocuiește de către instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea din care face parte agentul constator care a examinat cauza, la demersul acestuia sau al procurorului care a examinat cauza. În cazul în care sancțiunea este aplicată de către instanța de judecată, înlocuirea se efectuează de către instanța care a judecat cauza în fond, la demersul executorului judecătoresc.

Notă: Dovada achitării se face la agentul constator care a aplicat decizia de sancționare.

Articolul 378. Dreptul la apărare

(1) În procesul contravențional, autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională este obligată să asigure părților și altor participanți la proces deplină exercitare a drepturilor procesuale în condițiile prezentului cod.

(2) Pe parcursul procesului contravențional, părțile au dreptul să fie asistate de un apărător (avocat).

(3) În momentul pornirii procesului contravențional, autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională este obligată să aducă la cunoștință persoanei pasibile de răspundere contravențională dreptul ei de a fi asistată de un apărător.

(4) În cel mult 3 ore din momentul reținerii, persoanei care este pasibilă de sancțiunea arestului contravențional și nu are apărător ales i se desemnează, în modul stabilit de art. 167 alin. (1)¹ din Codul de procedură penală, un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.

Articolul 387. Victima

(1) Este victimă persoana fizică sau persoana juridică căreia, prin contravenție, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale.

(2) Victima își realizează drepturile și își execută obligațiile personal ori prin reprezentanți, în condițiile legii. Dacă victima este un minor sau o persoană în stare de ireponsabilitate, drepturile ei sînt realizate de reprezentanții săi legali în modul stabilit de prezentul cod.

(3) Victima are dreptul:

- la înregistrarea neîntîrziată a cererii sale în modul stabilit, la soluționarea cererii de către agentul constator, la informare privitor la decizia adoptată;
- să prezinte documente, alte mijloace de probă în vederea confirmării pretențiilor sale;
- să-și retragă cererea în cazurile prevăzute de lege;
- să atace decizia autorității competente să soluționeze cauza contravențională;
- să fie asistată în procesul contravențional de un apărător ales;
- să ia cunoștință de toate procesele-verbale ale acțiunilor procesuale la care a participat, să ceară completarea acestora sau includerea obiecțiilor sale în procesul-verbal;
- să ia cunoștință de materialele dosarului contravențional după încheierea acțiunilor agentului constator întreprinse în vederea constatării faptei contravenționale și după remiterea dosarului spre examinare și să noteze orice informații din dosar;
- să i se elibereze, la cerere, în cel mult 24 de ore, copii de pe procesul-verbal cu privire la contravenție, deciziile luate și hotărârile adoptate în cauza respectivă;
- să i se elibereze, la solicitare scrisă sau verbală, copii de pe alte materiale decît cele indicate la lit. e²), cu respectarea regimului informațiilor care constituie secret de stat, bancar, comercial, al informațiilor oficiale cu acces limitat sau al datelor cu caracter personal. Copiile se eliberează contra unei plăți stabilite de către Guvern, care nu va depăși cheltuielile suportate de către agentul constator sau de către instanța de judecată pentru eliberarea acestora.

(4) Victima este prevenită în scris că răspunde pentru declarații calomnioase.

(5) Victima este obligată:

- să se prezinte la citirea autorității competente, să dea explicații la solicitarea acesteia;
 - să prezinte, la cererea autorității competente, documente și alte mijloace de probă de care dispune, mostre pentru cercetare comparativă;
 - să accepte, la cererea autorității competente, a fi supusă examenului medical în cazul în care pretinde că i s-a cauzat un prejudiciu fizic;
 - să se supună dispozițiilor legitime ale reprezentantului autorității competente sau ale președintelui ședinței de judecată.
- (6) Victima are și alte drepturi și obligații prevăzute de prezentul cod.

Articolul 448. Contestarea împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale

(1) Convenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sînt de acord cu decizia agentului constator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sînt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale. Termenul de contestare a deciziei agentului constator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data iminării copiilor de pe decizia respectivă în condițiile art. 447¹ alin. (8).

(2) În cazul omiterii termenului prevăzut la alin. (1) din motive intemeiate, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a percepției despăgubirii materiale, persoana față de care a fost emisă decizia poate fi repusă în termen, la cerere, de către instanța de judecată competentă să examineze contestația.

(3) Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit altă la examinarea cauzei, cît și la pronunțarea deciziei și a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constator și peste termen, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a percepției despăgubirii materiale.

(4) Contestația împotriva deciziei emise asupra cauzei contravenționale se depune la autoritatea din care face parte agentul constator care a examinat cauza. În cel mult 3 zile de la data depunerii, agentul constator expediază contestația și dosarul cauzei contravenționale în instanța de judecată competentă.

(5) Contestația depusă conform alin. (1) suspendă executarea sancțiunii contravenționale aplicată prin procesul-verbal cu privire la contravenție sau prin decizia agentului constator.

(6) În cazul prevăzut la alin. (2), pînă la soluționarea repunerii în termen, instanța de judecată poate suspenda executarea deciziei.

(7) Depunerea contestației peste termen, conform alin. (3), nu suspendă executarea deciziei agentului constator. Instanța de judecată care examinează contestația poate suspenda executarea deciziei atacate.

(8) Persoana care face contestație împotriva deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale nu plătește taxă de stat.

Numărul de înregistrare Codul agentului constatator Seria
Nr.**PROCES -VERBAL CU PRIVIRE LA CONTRAVENȚIE**

1. Data încheierii: _____, ora _____ Locul încheierii _____

2. **Agentul constatator:** Calitatea _____
Numele _____ prenumele _____ Denumirea autorității pe care o reprezintă _____
Adresa juridică _____3. **Persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional:**3.1 **Persoana fizică:** Numele _____ prenumele _____ Data nașterii _____

cetățenia _____ sexul _____ ocupația _____

Identificat prin _____ seria _____ numărul _____

eliberat de _____ la _____ IDNP

Reședința _____

Domiciliul _____

3.2 **Persoana juridică:** Denumirea _____ sediul _____IDNO

Reprezentantul _____

4. **Locul săvârșirii:** _____5. **Timpul săvârșirii:** ziua _____ luna _____ anul _____ ora _____ sau perioada săvârșirii _____6. **Fapta contravențională:** _____

cauzând paguba _____

ignorând prevederile _____

prin ce a comis o contravenție, prevăzută de art. _____

Cod contravențional al Republicii Moldova

7. **Corpuri delict:** _____8. **Părintele/reprezentantul legal/apărătorul:** _____9. **Interpret/traducător:** _____ am făcut cunoștință cu prevederile art. 312 din Codul penal _____

semnătura

10. **Mijloace tehnice,** inclusiv din categoria celor certificate, omologate și verificate metrologic: _____11. **Anexe:** _____12. **Obiecțiile și probele persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional:** _____13. **Obiecțiile și probele victimei:** _____14. **Procesul-verbal a fost încheiat în** _____15. **Martor asistent:** _____**16. DECIZIA AGENTULUI CONSTATATOR (se specifică)**

I. De sancționare Sancțiunea principală: _____ Sancțiunea complementară: _____ Data aplicării _____ ora _____ Puncte de penalizare acumulate inițial: <input type="text"/> <input type="text"/> Total puncte de penalizare acumulate: <input type="text"/> <input type="text"/>	III. De remitere a cauzei funcționarului abilitat sa examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator, sau autorității competente să soluționeze cauza contravențională, ori în instanța de judecată Temei: _____ Destinatar: _____ datele: autorității din care face parte funcționarul abilitat/autorității competente/instanței de judecată
II. De încetare a procesului contravențional _____ se indică cauzele care înlătură caracterul contravențional al faptei	Adresa: _____ Cu recomandarea: _____

Contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sînt de acord cu decizia agentului constatator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de Codul contravențional, sînt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale. Termenul de contestare a deciziei agentului constatator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmînării copiei de pe decizia respectivă în condițiile art. 447¹ alin. (8).

Contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale.

17. Amenda poate fi achitată în numerar sau transfer bancar prin intermediul oricăror bănci persoane juridice din Republica Moldova, sucursale sau reprezentanțe ale acestora, precum și terminale de plată în numerar la contul bancar _____

18. **Recunosc săvârșirea contravenției și accept sancțiunea stabilită fapt pentru ce semnez:** _____

semnătura persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional

19. Mi s-au adus inițial la cunoștință drepturile și obligațiile prevăzute de art. art. 34, 378, 384, 387 și 448 Cod contravențional, specificate pe verso, am luat cunoștință cu conținutul procesului-verbal, cu mărimea amenzii prevăzute pentru contravenția respectivă în cazul convenirii asupra acordului de colaborare, cu decizia agentului constatator și am primit copia procesului-verbal, pentru ce semnez: _____

semnătura persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional

20. **SEMNĂTURA** _____

agent constatator

victimă

părintele/reprezentantul legal/apărătorul

persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional

martor

În atenția persoanei în a cărei privință a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție

(Legea nr. 218-XVI din 24.10.2008, în vigoare din 31.05.2009)

Articolul 384. Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional

(2) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul:

- la apărare;
 - să cunoască fapta imputată;
 - să fie asigurată, în cel mult 3 ore de la reținere, cu un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat dacă fapta este pasibilă de sancțiunea arestului contravențional;
 - să anunțe, în cazul reținerii, în termen de 0 oră din momentul reținerii, prin autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională, două persoane, la alegerea sa, despre faptul și locul reținerii;
 - să primească informație scrisă și explicarea drepturilor sale expuse în prezentul articol, inclusiv a dreptului de a tăcea și de a nu mărturisii împotriva sa, împotriva rudelor sale apropiate, a soțului/soției, logodnicului/logodnicei, precum și de a nu-și recunoaște vinovăția;
 - să fie audiată în prezența apărătorului dacă acceptă sau cere să fie audiată;
 - să aibă întrevederi cu apărătorul în condiții confidențiale, fără limitarea numărului și duratei întrevederilor;
 - să ia cunoștință de materialele din dosar și să i se elibereze, la cerere, în cel mult 24 de ore, copii de pe procesul-verbal;
 - să prezinte probe;
 - să formuleze cereri;
 - să conteste decizia asupra cauzei;
 - să recunoască total sau parțial vinovăția în comiterea faptei ce i se impută;
 - să ceară recuzarea reprezentantului autorității competente să aplice sancțiunea, expertului, interpretului, traducătorului, grefierului;
 - să solicite audierea martorilor;
 - să facă obiecții împotriva acțiunilor agentului constator și să ceară consemnarea obiecțiilor sale în procesul-verbal;
 - să ia cunoștință de procesul-verbal încheiat de agentul constator, să facă obiecții asupra corectitudinii lui, să ceară completarea lui cu circumstanțele care, în opinia sa, trebuie să fie consemnate;
 - să se implice cu victima în condițiile prevăzute de prezentul cod;
 - să fie informat de agentul constator despre toate hotărârile ce se referă la drepturile și interesele sale, să primească, la cerere, copii de pe aceste hotărâri;
 - să atace, în modul stabilit de lege, acțiunile și deciziile autorității competente să soluționeze cauza contravențională, inclusiv hotărârea judecătorească;
 - să retragă orice plingere depusă personal sau de apărător în interesele sale;
 - să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.
- (3) Realizarea de către persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional a drepturilor sale ori renunțarea la realizarea acestor drepturi nu poate fi interpretată în detrimentul persoanei și nu poate avea consecințe nefavorabile pentru ea.
- (3) Dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.
- (4) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional este obligată:
- să se prezinte la citirea autorității competente să soluționeze cauza contravențională;
 - să accepte, la cererea autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, examinarea și percheziția sa corporală;
 - să accepte necondiționat, la cererea autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, testarea alcoolică, examenul medical, dactiloscopia, prelevarea de sînge și de secreții ale corpului pentru analiză;
 - să fie supusă expertizei judiciare, la cererea agentului constator competent sau a instanței;
 - să se supună dispozițiilor legale ale agentului constator și ale președintelui ședinței de judecată;
 - să respecte ordinea în ședința de judecată și să nu părăsească sala de ședință fără învoirea dată de președintele ședinței.
- (5) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are și alte drepturi și obligații prevăzute de prezentul cod.
- (6) În conformitate cu prevederile prezentului cod, drepturile minorului se realizează și de reprezentantul lui legal. Procesul contravențional se aplică în mod corespunzător prevederile Codului de procedură penală cu privire la drepturile și obligațiile reprezentantului legal al minorului.

Articolul 34. Amendă

- Amenda este o sancțiune pecuniară, care se aplică în cazurile și în limitele prevăzute de prezentul cod. Amendă se stabilește în unități convenționale. O unitate convențională este egală cu 50 lei.
- Amenda se aplică persoanelor fizice de la una la 500 de unități convenționale, iar persoanelor cu funcție de răspundere – de la 10 la 1500 de unități convenționale.
- Amenda se aplică persoanelor juridice în limitele stabilite de articolul din partea specială a cărții întâi a prezentului cod, după caz:
 - amendă de la 10 la 1500 de unități convenționale;
 - amendă în mărimea valorii produsului, serviciului respectiv care constituie obiectul contravenției, dar nu mai puțin de valoarea limitei maxime în unități convenționale, în cazul în care acest fapt este prevăzut expres de norma materială din partea specială a cărții întâi.
- Comiterea repetată de către persoana juridică, în decursul unui an, a încălcărilor specificate în partea specială a cărții întâi a prezentului cod se sancționează cu amendă în mărime dublă din suma amenzii în valoarea limitei maxime, indicată în partea specială a cărții întâi.
- Comiterea de către persoana juridică a treia oară și mai mult, în decursul unui an, a încălcărilor specificate în partea specială a cărții întâi a prezentului cod se sancționează cu amendă în mărime triplă din suma amenzii în valoarea limitei maxime, indicată în partea specială a cărții întâi.
- Amenda se achită de către convenient în mod benevol în termen de 30 de zile de la data stabilirii acesteia.
- Amenzile aplicate pentru săvârșirea contravențiilor se virează în bugetul de stat, cu excepția celor prevăzute la alin. (2)¹–(2)².
- Amenzile aplicate de către comisia administrativă de pe lângă autoritatea publică locală executivă pentru contravențiile prevăzute la art. 398 se virează în bugetul local respectiv.
- Amenzile aplicate de către organele Serviciului Fiscal de Stat pentru contravențiile prevăzute la art. 263 alin. (2) se virează în bugetul asigurărilor sociale de stat.
- Amenzile aplicate pentru săvârșirea contravențiilor prevăzute la art. 404 se virează în bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare.
- Amenzile aplicate de către Compania Națională de Asigurări în Medicină pentru săvârșirea contravențiilor prevăzute la art. 413 se virează în bugetul fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală.
- Contravențional este în drept să achite jumătate din amendă stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale. În acest caz se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral, cu excepția cazului în care a fost contestată decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale și convenientul nu și-a retras cererea de contestare a deciziei, emisă asupra cauzei contravenționale, pînă la cercetarea judecătorească.
- Evidența executării sancțiunilor amenzilor se ține în Registrul debitorilor. Conținutul Registrului debitorilor, modul de ținere a acestuia și modul de evidență a executării sancțiunilor amenzilor se reglementează de către Guvern.
- Dacă persoana fizică sau juridică nu a achitat amendă în decursul a 30 de zile de la data stabilirii acesteia, se va proceda conform reglementărilor Codului de executare. În cazul în care achitarea amenzii nu este posibilă din cauza lipsei ori a insuficienței bunurilor sau din cauza eschivării cu rea-voință a convenientului de la achitarea acesteia, instanța de judecată poate înlocui suma neachitată a amenzii, după caz, cu:
 - amendă în mărime dublă, care însă nu poate depăși limita maximă a sancțiunii cu amendă prevăzută de norma materială contravențională sau de prezentul articol;
 - privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an;
 - muncă neremunerată în folosul comunității, calculindu-se o oră de muncă pentru o unitate convențională, durata muncii fiind de cel mult 60 de ore;
 - arest contravențional, calculindu-se o zi de arest pentru 2 unități convenționale, durata arestului fiind de cel mult 30 de zile. În acest caz, se va ține cont de restricțiile prevăzute la art.38 alin.(4).
- În cazurile prevăzute la alin. (4), suma neachitată a amenzii stabilite pentru contravențiile prevăzute la art. 228–245 poate fi înlocuită cu privarea de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de la 6 luni la un an.
- Pentru situațiile enumerate la alin.(4) lit.a), c) și d), privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an poate fi aplicată ca sancțiune complementară.
- În cazurile prevăzute la alin. (4), suma neachitată a amenzii stabilite persoanei juridice poate fi înlocuită cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.
- Amenda se înlocuiește de către instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea din care face parte agentul constator care a examinat cauza, la demersul acestuia sau al procurorului care a examinat cauza. În cazul în care sancțiunea este aplicată de către instanța de judecată, înlocuirea se efectuează de către instanța care a judecat cauza în fond, la demersul executorului judecătoresc.

Notă: Dovada achitării se face la agentul constator care a aplicat decizia de sancționare.

Articolul 378. Dreptul la apărare

(1) În procesul contravențional, autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională este obligată să asigure părților și altor participanți la proces deplină exercitare a drepturilor procesuale în condițiile prezentului cod.

(2) Pe parcursul procesului contravențional, părțile au dreptul să fie asistate de un apărător (avocat).

(3) În momentul pornirii procesului contravențional, autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională este obligată să aducă la cunoștință persoanei pasibile de răspundere contravențională dreptul ei de a fi asistată de un apărător.

(4) În cel mult 3 ore din momentul reținerii, persoanei care este pasibilă de sancțiunea arestului contravențional și nu are apărător ales i se desemnează, în modul stabilit de art. 167 alin. (1)¹ din Codul de procedură penală, un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.

Articolul 387. Victima

(1) Este victimă persoana fizică sau persoana juridică căreia, prin contravenție, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale.

(2) Victima își realizează drepturile și își execută obligațiile personal ori prin reprezentanți, în condițiile legii. Dacă victima este un minor sau o persoană în stare de ireponsabilitate, drepturile ei sînt realizate de reprezentanții săi legali în modul stabilit de prezentul cod.

(3) Victima are dreptul:

- la înregistrarea neîntîrziată a cererii sale în modul stabilit, la soluționarea cererii de către agentul constator, la informare privitor la decizia adoptată;
- să prezinte documente, alte mijloace de probă în vederea confirmării pretențiilor sale;
- să-și retragă cererea în cazurile prevăzute de lege;
- să atace decizia autorității competente să soluționeze cauza contravențională;
- să fie asistată în procesul contravențional de un apărător ales;
- să ia cunoștință de toate procesele-verbale ale acțiunilor procesuale la care a participat, să ceară completarea acestora sau includerea obiecțiilor sale în procesul-verbal;
- să ia cunoștință de materialele dosarului contravențional după încheierea acțiunilor agentului constator întreprinse în vederea constatării faptei contravenționale și după remiterea dosarului spre examinare și să noteze orice informații din dosar;
- să i se elibereze, la cerere, în cel mult 24 de ore, copii de pe procesul-verbal cu privire la contravenție, deciziile luate și hotărârile adoptate în cauza respectivă;
- să i se elibereze, la solicitare scrisă sau verbală, copii de pe alte materiale decit cele indicate la lit. e²), cu respectarea regimului informațiilor care constituie secret de stat, bancar, comercial, al informațiilor oficiale cu acces limitat sau al datelor cu caracter personal. Copiile se eliberează contra unei plăți stabilite de către Guvern, care nu va depăși cheltuielile suportate de către agentul constator sau de către instanța de judecată pentru eliberarea acestora.

(4) Victima este prevenită în scris că răspunde pentru declarații calomnioase.

(5) Victima este obligată:

- să se prezinte la citirea autorității competente, să dea explicații la solicitarea acesteia;
 - să prezinte, la cererea autorității competente, documente și alte mijloace de probă de care dispune, mostre pentru cercetare comparativă;
 - să accepte, la cererea autorității competente, a fi supusă examenului medical în cazul în care pretinde că i s-a cauzat un prejudiciu fizic;
 - să se supună dispozițiilor legitime ale reprezentantului autorității competente sau ale președintelui ședinței de judecată.
- (6) Victima are și alte drepturi și obligații prevăzute de prezentul cod.

Articolul 448. Contestarea împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale

(1) Convenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sînt de acord cu decizia agentului constator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sînt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale. Termenul de contestare a deciziei agentului constator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data iminării copiilor de pe decizia respectivă în condițiile art. 447¹ alin. (8).

(2) În cazul omiterii termenului prevăzut la alin. (1) din motive intemeiate, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a percepției despăgubirii materiale, persoana față de care a fost emisă decizia poate fi repusă în termen, la cerere, de către instanța de judecată competentă să examineze contestația.

(3) Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit altă la examinarea cauzei, cît și la pronunțarea deciziei și a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constator și peste termen, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a percepției despăgubirii materiale.

(4) Contestația împotriva deciziei emise asupra cauzei contravenționale se depune la autoritatea din care face parte agentul constator care a examinat cauza. În cel mult 3 zile de la data depunerii, agentul constator expediază contestația și dosarul cauzei contravenționale în instanța de judecată competentă.

(5) Contestația depusă conform alin. (1) suspendă executarea sancțiunii contravenționale aplicată prin procesul-verbal cu privire la contravenție sau prin decizia agentului constator.

(6) În cazul prevăzut la alin. (2), pînă la soluționarea repunerii în termen, instanța de judecată poate suspenda executarea deciziei.

(7) Depunerea contestației peste termen, conform alin. (3), nu suspendă executarea deciziei agentului constator. Instanța de judecată care examinează contestația poate suspenda executarea deciziei atacate.

(8) Persoana care face contestație împotriva deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale nu plătește taxă de stat.